Ч. 262. Чернівці, четвер дня 28. листопада (10. грудня) 1896. Рочник XII.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграниці 20 рублів або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ

щодня кромі неділь і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмініcтрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Панотцева борода.

(Письмо від селянина.)*)

От що мені лучило ся в неділю на 29-го падолиста! Вертав я від свого сина, що є в рускій бурсї в Чернівцях, і прийшов на стацию Volksgarten. На стациї було кільканайцять осіб. Між ними і один гарно убраний шляхтич, котрий — скоро ми купили білєти — приступив до мене і питає:

— Звідки ви, ґаздо?

— Я із Вовчинця. А прошу звідки ви?

— Я із Веренчанки.

Питає він мене, куди я тепер гадаю їхати. Я єму кажу: „домів.“ — А де ви, ґаздо, були? — У сина був, що до школи ходить в Чернівцях.

— То дуже файно — він на то каже. — Но, прошу я вас, а в кого ваш син на станциї?

— В рускім Народнім Домі в бурсї.

— А кілько там платить ся?

— Маючі платять по 15 зр. місячно, а середні по 8 і 5 зр. і по 3 зр., а одні і за дармо, котрі суть сироти бідні.

Він мене питає: — А хто той Дім провадить?

Кажу єму: — Наші Русини черновецкі, як презес Винницкий, професор Стоцкий, проф. Пігуляк, інспектор Попович і иньші знатні Русини.

Каже він мені: — То дуже гарно. Отже ви Русин?

— Русин! — кажу. — А ви також Русин?

— Ні, я Волох.

— То у вас у Веренчанцї говорять по волоски?

— Ні — каже — у нас говорять по руски і я не знаю по волоски, але ми тому називаємо ся Волохи, що наші панотцї із бородами, а ваші рускі голені.

— Якже оно? — питаю. — Атже і наш панотець з бородою!

— Ну, то ви також Волох, а не Русин, коли так кажете.

— Ні, — кажу — то не так. Що то, аби панотцева борода мала бути знаком на то, чи я Русин чи Волох?! Так не йде!

Став я єму в дорозї толкувати, що ні Русини ні Волохи не походять від панотцевих борід, тілько від мови, якою говорять. Може мій отець носив бороду, а я голю, а може я ношу, а він голив... Се нема що уважати на бороди панотців, тілько на мову, якою говорили наші діди і наші тати і якою ми самі говоримо. Від того ми і називаємо ся Русини, що наша мова руска. А ми своєї мови не цураймо ся, бо чужа мова нас не погодує, она як та зла мати, що прийде на чужі дїти тай їх кривдить. Оттак і з волоскою мовою може в нас бути.

Сими словами я і закінчив розмову із своїм шляхтичем, але на послїдку каже він до мене: — Не видний ви чоловік, але гарно знаєте, хто ви є. Ну, нівроку, гарну голову маєте.

А я єму кажу, що: „і ваша, пане, не зла, тілько дайте єї трошки поправити доброму рускому майстрови, а не волоскому псувателеви, що вам голову збавить“...

І сердечно він мені подякував за цїлу розмову і обіцяв мені, що буде Русином і против рускої мови ворогувати не буде, а зворогує на тих, що єго наклонюють до волоскої мови та хотять мати з него Волоха. Прийшла стация Глибока — і він висїв тай ми розійшли ся.

Але панотцева борода не виходила мені і далї з голови. Темний наш нарід — він на панотцеву бороду дивить ся тай по ній судить, що він Волох. Хто таке видав, хто таке чував? Наші отцї духовні не мають охоти говорити до нас по нашому, по руски, вмовили в руский нарід, що він волоский, рускої мови навчити ся не хотять, а люди наші дивлять ся на бороду і повтаряють як дїти, що они Волохи. Опамятайте ся, рускі братя! Радше збе-

*) Подаємо се письмо селянина на доказ, як у нас поступила сьвідомість народна.

3) ## Дещо про курене тютюну.

Після власного досьвіду
написав
Т. знад Прута.

(Конець).

Як відносить ся курене до їди.

Після моєї консультациї у доктора Зоундзо я став пильно слїдити за судом „науки“ про курене тютюну. Тільки не систематично, а так припадково, мимоходом.

Одного разу розбалакав ся якось наш славний професор (він тепер уже славний директор ґімназияльний) про курене тютюну. Говорить, що нема нічого шкідливійшого, як курити після обіду (се-б то їди). Чому? — питає ся сам себе. — Тому і тому і тому... А всї ученики слухають мов проповіди у церкві. Так тихо, що не то що полет мухи — а хід мурашки учув би-сь (але мурашки тодї не побирали науки у славного професора істориї). Наслїдком сеї ученої балаканини було, що деякі із моїх шкільних товаришів може і тепер не курять після обіду. Бо й я довго не курив. Але вкінци таки не послухав професорскої ради. — Зараз розкажу, чому се стало ся і як.

Славний професор страшно любив бути авторитетом (Єго звичайна фраза: Was ich sag' muss durchgeführt werden! — Та і чому-б єму не бути авторитетом? Слабостий та недостатків у него не було ніяких — хиба що дуже ненавидїв Славян — вже волїв Волохів; — але то відай не гріх...) І він знав знаменито, як стати для учеників авторитетом при помочи слова і діла і тону і ґесту. А все-ж таки перед моєю совістию раз провалив ся. Се, правда, мов би і не до річи, але розкажу — не витримаю. Тільки прошу читателя, ласкаво не думати, будьто я хочу таким чином на славнім професорі істориї пімстити ся. Ми, — т. є. история і я, або также славний професор і я — жили у найлїпших відносинах. Отже до річи.

Раз якось-то захотїв наш педаґоґ почванити ся відай перед учениками, тай питає ся: „Чи скаже хто менї, чому Александра Македоньского називає история Великим, — а Наполеона I. нї?“ — Всї розуміє ся мовчали мов накормлені осли. — „Так я вам скажу; уважайте!“

Щоби не стратити жадного слова, я приклав долоню до уха.

„Видите: Наполеон був несений подїями свого часу, тим часом коли Александер сам сотворив подїї.“

От вам живісенька фільозофія — подумав я і сховав почуте, де слїдувало. Але що я в молодих лїтах дуже часто і охочо занимав ся і бавив ся „фільозофією“, уважаючи єї своїм найвластивійшим тереном, то-ж не могло поминути, щоб я чужу „фільозофію“ не став роззирати та розтрясати. Конець-кінцем, менї показалось, що наш професор Александра без підстави над міру звеличав, а Наполеона против заслуги зганив, і що, коли-б Наполеонове царство не так скоро було розпало ся, то і він мусїв би був назвати ся Великим — а може Французи і звуть єго таким? Одним словом славний професор стратив для мене німб на завше. Тому то я єго ради і що до куреня не слухаю. Ось що!

Противно, я навіть з великим уподобанем курю після їди і думаю, що так добре. Менї видить ся, що через курене тодї апарат нервовий (розуміє ся лиш у курця, некурцеви сим я курити нїяк не дораджую) збуджає ся до повної сили і відділовує користно на орґани травленя. З другої сторони знов, я нїяк не можу курити перед їдою. То — є, властиво могти можу я — тільки їда менї після куреня зле смакує. — А ся послїдна обставина доказує посередно неслушність погляду мого славного історичного професора з разячою ясностию.

Чому головно люди курити не перестають — а коли перестають, то чому?

Одного разу я — так собі, з браку иньшого хосенного занятя — взяв ся я пильно занимати ся психольоґічними розслїдами. Читаю о висшости души над тїлом і рівняю то, що читаю, з тим, що на собі покмітив.

І аж стидно стало менї, що моє тїло має такий великий вплив на мою душу. От хоч би приміром дотично куреня. Помогти, курене менї нїяк нї в чім не поможе. Так на що-ж курити? Хиба пусто гріш викидати із кишені та ще, що

ріть ся разом і спонукайте панотцїв-Волохів, аби они навчили ся по руски говорити, бо лекше навчити ся панотцеви в селї по руски, нїж цїлому селу по волоски, аби розуміло свого панотця. Не даймо ся звести на манівцї, шануймо своє, аби ми стали славним народом перед цїлим сьвітом!

Семен Копачук,
господар із Вовчинцїв:

Надзвичайні загальні збори
наукового Товариства ім. Шевченка у Львові

I.

Ті збори відбули ся вчера (дня 8-го с. м.) в комнатах львівскої Рускої Бесїди при участи близько 100 осіб. Заким подамо з них обширно справу на підставі записок нашого справоздавця, згадаємо нинї лиш дещо коротко. Збори були дуже неспокійні; руска полїтикоманїя дійшла до кульмінацийної точки. Партийні пристрасти мали волю і виявили ся в цїлій своїй наготї. Опозицийні елементи звели таку бучу, якої на зборах наукового товариства ще нїколи не бувало.

Які мотиви мали ті, що скликували збори, видко найлучше із письма, розісланого ними до опозицийних членів товариства. Там читаємо:

„Надзвичайні загальні збори товариства ім. Щевченка скликані на день 8-го н. ст. грудня с. р., щоби полагодити отсї дві справи: 1) зміну статутів; 2) відклик 15 членів від ухвали видїлу що-до виповіди дальшого печатаня ґазет „Дѣла“ і „Батькôвщины“ в друкарни товариства.

Обі справи дуже важні і мають далекосягле значінє для руско-народного дїла, — а тим самим вимагають, щоби члени товариства явили ся як найчисленнїйше на тих зборах і порішили обі справи відповідно з огляду на добро загальне.

Перша справа — зміна статутів — має на цїли дальшу трансформацию товариства ім. Шевченка. Сим разом зміна дотикає головно прав, обовязків і дїяльности членів, їх подїлу на звичайних і дїйстних і т. п. Тож треба розважно застановити ся над проектованою зміною, щоби не лиш права членів, але й добро самого товариства не потерпіло ушкоди.

Друга справа представляє ся так: Видїл товариства виповів з Новим роком дальше печатанє ґазет „Дѣла“ і „Батькôвщины“ в друкарни тов. ім. Шевченка, — а мотивує свою постанову отсим, мов би то видавництво шкільних книжок загрозило, що тов. ім. Шевченка не дістане накладу тих книжок, коли в своїй друкарни буде печатати ґазети полїтичні. В виду сеї ухвали 15 членів товариства (др. Сельский, В. Нагірний. др. Савчак, Ю. Романчук, о. А. Стефанович, Ів. Белей, д-р К. Левицкий, А. Дольницкий, о. А. Темницкий, о. Лежогубский, Іл. Кокорудз, Ф. Гладилович, Гр. Врецьона, М. Струсевич і о. Гірняк) узнало за потрібнє зголосити відклик до загальних зборів.

Справа сеї виповіди печатаня народно-руских ґазет — після нашої думки — мусить трактувати ся засадничо: чи взагалї, єсли мотиви видїлу основують ся на правдї, руско-народне товариство, засноване 1874 р. патріотами нашими як раз для піддержуваня руско-народних видавництв, може і має давати послух посторонним непокликаним чинникам і чи зможе оно, улягаючи яким небудь чужим впливам заховати честь народну і не сплямити того прапору, на котрім виписане імя ґенїя Руси-України, Тараса Шевченка. Справа набирає ще більшої ваги з огляду на теперішну пору, на наші внутрішні відносини, на пресумні прояви деморалїзациї, корруцциї і сервілїзму.

Длятого уважаємо своїм обовязком звернути Вашу, Добродїю, увагу, що Ваша участь в сих надзвичайних загальних зборах єсть доконечно потрібна, бо справа може рішати ся більшостию кількох голосів, — і ми певні, що Ви не залишите прибути до Львова в дни 8-го н. ст. грудня с. р. і явити ся о годинї $9^1/_2$ рано в комнатах „Рускої Бесїди“ (ринок ч. 10. І. поверх), де відбудуть ся збори. В імени 15 членів, зголосивших відклик: *Олександер Темницкий, Др. Щасний Сельский.*“

Так мотивували ті 15 членів потребу скликаня зборів.

Проект зміни статутів — як то ми в свій час писали (гл. ч. 114 і 120 „Буковини“) — мав на цїли надати товариству чисто науковий характер, аби мало більше поваги. Доси бувало так, що в члени примимано нераз людий, що не визначили ся нїякими науковими працями; а тепер мало бути так, що дїйстними членами товариства могли бути лише ті, котрих видїл узнав гідними приняти в члени. Сей розумний, у всїх наукових товариствах практикований спосіб, вчера перепав; потрібно було третини всїх голосів, аби можна було змінити статути, а було за зміною лише 49 против 35. Значить, остає ся в товаристві давний статут.

Справу виповідженя „Дѣлу“ і „Батькôвщин-ї“ друку полагодили збори так, що 41 голосами против 40 рішили, що товариство ім. Шевченка має дальше їх друкувати. П. Романчук говорив, що ставропигійска друкарня готова була друкувати „Дѣло“ далеко таньше, як друкарня тов. Шевченка, та проте і він і его прихильники чогось не квапять ся, волять друкарню тов. ім. Шевченка... Іде їм — як сказано в їх відозві — о принципіяльну річ, о посторонні впливи, яких они не можуть стерпіти, хоч-би були користні для товариства. О тім ширше другим разом.

Поставлено також квестию довіря до видїлу, 12 було за висказанєм видїлови недовіря, а 56 против. Тодї забажало ся декому висказати видїлови бодай свій „жаль,“ але проф. Громницкий в імени видїлу зголосив димісию, проф. Грушевский зрік ся редакциї Записок, др. Франко казав, що виступає з секциї, — одним словом всї ті, що хотїли мати товариство науковим. і що займають ся наукою, заявили своє велике невдоволенє з такого обороту річи. Полїтики настрашили ся такого кінця... Остаточно рішено, що видїл той сам, який є, має остати ся аж до слїдуючих загальних зборів

Збори тягнули ся від 10 год. до 2, і від 4 до 9-ої. Докладнїйше справозданє з них подамо завтра.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 9-го грудня 1896.

† Ґр. Мария Ґоес. В недїлю відбув ся у Відни похорон першої двірскої дами нашої цїсаревої, ґр. Мариї Ґоес. В похоронах взяв участь цїсар, богато архикнязїв і архикнягинї, двірскі достойники, мінїстри, висока шляхта і и. Тлїнні останки покропив двірский парох Шнабль у комнатах покійної, а відтак понесено трумну до двірского костела сьв. Михайла. Там зібрало ся велике число достойників з цїсаром на чолї. За трумною ступали оба сини покійної ґр. Леопольд і Зено Ґоес, брат покійної мінїстер краєвої оборони ґр. Вельзерсгаймб і иньші свояки. Між великим числом вінцїв визначували ся вінгї цїсаревої і архикнягинї Стефанії. По відсьпіваню заупокійних молебнів відвезено тїло покійної на дворець полудневої зелїзницї для остаточного похороненя в Градци. — З Чернівцїв вислано президентови ґр. Ґоесови богато кондолєцийних телеґрам. Окрім руско-народних товариств кондольовали урядники правительства, видїл краєвий, маґістрат, ріжні корпорациї і товариства.

Цїсарску санкцию одержала нова устава податкова і буде завтра оголошена в урядовій Wiener Zeitung.

В „Академичній Громадї“, товаристві руских академиків у Львові, істнує осібний „Научний кружок,“ котрий має на цїли як найширше загальнє образованє членів товариства. До сего найлїпше надають ся відчити. Однак щоби чле-

---

далеко гірше, позваляти тїлу знущати ся над душею. Нї, так дальше не сьміє бути — думаю я. Кину курити. Не на завсїгди (бо так поступивши, станусь рабом противної засади), а так на якийсь час. Потім буду курити зовсїм припадково. Так як приміром пє ся склянку вина. Єсть, то і випє ся, а нема, то нема. І так не курив я зо два-три днї, А потім став роздумувати інакше.

— Тяжко витримати, не курячи зовсїм. І який хосен із того? Прецїнь моє здоровлє не є в нїчім загрожене. Так за яку-ж цїну приношу я сесю жертву? Щоби верховодила душа над тїлом? Се не зле, овшім дуже похвально. Але не забувати-б, що тїло разом з душею — то одна цїлість. І коли в самім дїлї душа в сїм випадку доказує свою зверхність над тїлом, то як же нестерпимо сурово мстить ся, (бодай у першім часї) тїло над душею! І задля чого все те? Пощо менї мучити ся задля голої ідеї? Задля чого давати морочити собі то, чим житє для нас принадне? І я не видержав з сею аскезою.

Але чому-ж люде курити перестають? Після осуду здорового розуму перестати курити можна, взглядно мусить ся от за для яких причин: а) коли куренє не справляє загалу курцїв відомих приємностий; б) коли куренєм наражає ся житє, або що-найменьше здоровлє; в) коли кому можливість куреня так утруднена, що сїй трудности нїяк не відповідає приємність.

Куренє без приємности.

Що куренє некурцеви не може справляти жадної приємности — о тім нема що розводити ся. То мабуть знають всї. Але бувають случаї, коли люди, що довший час курили і навіть дуже пристрастно курили, задля якоїсь зміни в орґанїзмі при куреню не відчувають нї найменьшої приємности. Зміна сеся може бути проминаючою, або і тривкою.

Я оставляю знавцям-лїкарям виясненє, що тут зміняє ся і як, а також вичисленє поодиноких случаїв зміни. Сам же обмежу ся наведенєм двох типічних випадків.

Перший тип представляє нам хорий смотолокою (інфлюенцою). Таким хорим куренє тютюну загально не лишень не справляє жадних приємностий, але просто ранить легке, через що они без найменьшого жалю курити покидають.

Другий тип — то люди у високій старости. Я зробив у послїднім часї се спостереженє, та доніс его до відомости одного лїкаря з розширеною практикою, заразом ставляючи питанє о причину сего з'явища. Лїкар відповів, що причина сему є страченє старцями змислу смаку. І в самім дїлї щось они стратити мусїли, коли кидають добровільно курити. Однак трудно згодити ся, аби они мали в наслїдок втраченя самого змислу смаку залишати давно переняту привичку куреня. Бо приємність при куреню дотикає ся ще найменьше самого смаку.

Куренє, загрожаюче житє, або що найменьше здоровлє.

Є не мало таких случаїв, де куренє значно підкопує стан здоровля, або і просто таки нищить житє. Тому повинен кождий курець, котрий побоює ся з огляду на своє здоровлє якоїсь шкоди, удати ся до сьвітлого лїкаря о пораду, і в случаю відрадженя уживаня тютюну строго сего лїкарского припису держати ся. А се буде не так тяжко тому, хто скарб свого здоровля, взглядно житя, висше цїнить, як якусь там приємність; бо хто житє своє ставить над все иньше, тот охочо понесе для его ратованя всяку жертву. Противно заховуватись може хиба божевільний, або тот кому житє тягарем та обридло.

Правда, що і лїкар повинен докладно обдумати дотичнє рішенє і не пересаджувати злишним ригоризмом, хоть би вже тому, що противне поведенє з его сторони часто підкопує довіре до поваги лїкаря взагалї.

нів товариства заохотити ще більше до самостійної працї, рішив новий заряд „Научного кружка“ на своїм засїданю з дня 3-го с. м. оголосити для членів „Академичної Громади“ такий конкурс: „Научний кружок“ товариства „Академичної Громади“, бажаючи розбудити більший рух між своїми членами, як рівно-ж заохотити тих, що хотїли-б спробувати своїх сил на поли нашого письменьства, розписує отсим конкурс на оригінальні недруковані ще поеми, новелї, оповіданя, розправи наукові і т. п. Обему творів не означуєсь, а полишає ся їх до волї авторам. Всї твори мають бути прислані найдальше до 1-го лютого 1897 р. на адресу товариша Вол. Гнатюка (ул. Замойского ч. 15) або до „Академичної Громади.“ На кождім творі має бути якийсь знак або число; те саме мусить бути і на замкненій куверті, в котру вкладає автор свою докладну адресу. Коли твір буде принятий, куверту отворить ся і імя автора подасть ся до публичної відомости; коли-ж він не буде принятий, куверт не отворить ся, а автор зможе відобрати собі его через другу особу. Вибрана комісия займе ся оцїнкою надісланих творів, а результат оголосить найдальше 1-го марта 1897 р. Нагород визначує ся три: 1) Кобзар Т. Шевченка в трех томах, в хорошій оправі; 2) Історию лїтератури Ом. Огоновского; 3) Бібліотеки Онишкевича том III., Творів Навроцкого том I., Україну ірреденту Ю. Бачиньского і Хлопску посїлість В. Будзиновского. Нагороджені твори, котрі остануть власностию „Научного кружка,“ віддасть ся до друку, а чистий дохід з видавництва призначуєсь на нові премії для нагороди найлїпших праць членів товариства „Академична Громада.“

З Топорівців пишуть нам: Наше село, колись таке славне на Буковинї задля своєї доброї господарки і ґарного ладу, тепер стало славне своїм неладом і всяким плюгавством. Таке у нас завело ся за двірникованя Костакія Двірничука, що най Господь Бог боронить всїх добрих людий від такого. Наш двірник не від нинї так ґаздує; уже за-молоду був чоловіком, до котрого честні люди не хотїли приставати. Говорять ріжне про него, навіть згадують деякі недобрі вчинки з его молодих лїт; але що він дуже хитрий чоловік, то знав кінцї ховати добре, так що ему тяжко доказати. Тож не буду писати про те все, аби не казали, що то я пишу сплетні і брехні. Але таки одно спімну, а то про одну Двірничукову наймичку. Кажуть, що він позичив у садаґурского жида Нути 500 зр., дав своїй наймичцї 50 зр., чи навіть більше, а потім еї нагнав та говорив, що то она вкрала ему всї гроші. Тягали ся они потім по судах, а так не лицює порядним людям! Та що то обходило Костакого, коли він собі жив „по паньски,“ забавляв ся по чужих домах, коли чоловіків не було дома, та такого сорому наробив нашому селу, що коли тепер хто хоче переночувати в дорозї, то не впускають в хату, бо — кажуть — в Топорівцях всї злодїї! Оттакого ми дочекали ся по нашім двірнику, а ту ще є і такі люди, що ідуть за ним тепер просити і кажуть, що він невинний! Бійте ся Бога, чи Господь Бог тим людям за кару розум повідберав, чи що оно таке? Але за то иньші люди знов приходять до розуму, тай помалу признають ся, що позичали з громадскої каси гроші. От вийшло на верх, що наш славний двірник, коби здоров сидїв, де тепер сидить, позичив з каси 300 зр. або може й більше (про его рахунки нїхто не знає докладно!), а Дьордій Трофаненко 200 зр., Іван Николайчук 200 зр., Дьордій Цибуляк 100 зр., — а про се все громадский секретар нїчого не знав! От що! А тепер нехай чесні люди самі судять, чи то може так бути, аби людий витиснути від заряду громади; а потім в стїнї зробила ся дїра і громадскі гроші пропали! Але ми маємо надію, що сим разом вже не вдасть ся викрутити нашого опира і він трохи посидить собі в Івановій хатї! *М. Г.*

Родинна драма. В Штайнаманґер на Угорщинї жив ротмістр 11-го полку гузарів Петак з своєю жінкою в згодї. Повернувши в понедїлок вечером з офіцирского касина до дому, він застав свою жінку в розмові з підпоручником Корб-Вайденгаймом і став еї за се робити викиди. Жінка хотїла вийти до другої комнати, та в тім Петак вистрілив до неї з револьвера і ранив еї в голову. Корб прискочив до раненої, аби еї ратувати, але сам дістав дві тяжкі рани в шию. Почувши вистріли, прибіг до хати підпоручник Березеді, кинув ся між Петака і Корба, але дістав два сильні удари шаблею в рамя. Петак вистрілив третий раз до Корба і ранив его в груди; Корб упав, облитий кровію. Узрївши то, Петак поїхав до Відня і ставив ся сам у військовій командї. Житю жінки Петака і Корба грозить небезпечність. Позаяк Петак жив із своєю жінкою в згодї, то догадують ся, що свій вчинок зробив в ненормальнім станї.

Про охоронне щїплене сировицею дифтеричною видала рада санїтарна долїшної Австриї таку опінїю, що майже не відповідає нїякому сумнївови лїчнича вартість охоронного щїпленя сею сировицею, хоч що правда, сила охоронна щїпленя триває лиш короткий час (що найвисше три тижнї). Що-до закидів, піднесених против такого щїпленя, немов то оно шкодить здоровлю і житю защїплених людий, то ледви чи ті закиди мають рацию, коли зважить ся, що при величезній скількости інекций сировицею не було нїякої ушкоди здоровля, а при охороннім щїпленю уживає ся дуже маленької давки сировицї. З огляду на се кр. рада санїтарна заявила ся за уживанем охоронного щїпленя, але заразом радить, щоби таке щїплене примінювати лиш що-до таких дїтий, котрі стикають ся з дїтьми недужими на дифтерию.

Цікава конфіската. В Сольногородї конфіскувала прокуратория число ґазети Fremden-Zeitung за те, що там була описана кріпость Франценсфесте в Тиролю з кількома ілюстрациями. Власти добачили в тім оголошене державних тайн, хоч богато туристів рік-річно оглядає згадану кріпость.

Кури пяниції. Перед судом в Обан в Анґлії вела ся недавно тому цїкава розправа. Годївельник курий, якийсь Леджен запізвав був сусїдну горальню за то, що она розпиває ему его кури. Він розповідав, що від часу, як один з его когутів показав дорогу куркам до ставу, до котрого спливають вивари з горальнї, курки не хотять нести ся, тратять апетит і худнуть. В недїлю ходять всї кури як не свої, бо горальник тогди не робить; за то в понедїлок честупє ся подвійно цїлий курячий гарем разом з нашами когутами; кудкудакають з радости і таки аж ходять в три пути. Принесли когута і судия казав дати ему горівки. І дїйсно він пив з великою охотою і упив ся. Суд наказав властителеви горальнї обгородити став.

Голосний процес о тоаст царя в Берлинї вже скінчив ся. Головних обжалованих Лекерта і Лїцова засуджено на 18 місяцїв тяжкої вязницї. Против кримінального комісаря Тавша веде ся тепер слїдство за кривоприсягу.

Страшна їзда. В Стириї, на стациї Еґіді коло Марбурґу лучила ся в недїлю страшна пригода, котру хочемо тут для остороги коротко описати, бо і в нас лучає ся нераз, що селяни нерозважно чіпають ся відїзджаючого поїзду. Коли іменно поїзд з Еґіді виїзджав, вхопили ся три селянки линви і хотїли також поїхати тим поїздом. Одна селянка впала на землю, друга впала з дошки на кондуктора і покотила ся в яр, але трета держала ся зелїзної жертки від ваґона і так еї поїзд волочив. Еї опустили сили і вже мала впасти під колеса, коли подорожний Моріц Шлезінґер отворив двері і з напруженем всїх сил відтрутив еї від колес. Вправдї кондуктори дали знак, аби поїзд став, але серед великого гуку нїхто не чув сиґналів. Шлезінґер хотїв підтягнути селянку до себе, але то ему не удавало ся і мабуть селянка були би таки впала під колеса, коли-б вкінци не задержали поїзду, давши знак линвою ратунковою. На селянцї були річи цїлком подерті, а Шлезінґвра мусїли возом відвезти до дому, бо від муки і страху омлівав кілька разів.

Американьский дурисьвіт з Коломийщини. Руска ґазета „Свобода,“ виходяча в Америцї, помістила таку осторогу для тамошної рускої публики: „Остерігаємо наших людий в Канадї перед обманцем Грицем Пигроцким, родом з Галичини, з коломийского повіта. Він видає себе за сьвященика, хрестить дїти, сьвятить воду, а навіть осьмілює ся правити лїтурґію. Люди християни! буком по плечах такого заволоку, котрий важить ся творити такий страшний гріх і вас так погано обманює!“

Російскі дезертери. Не добре мусить дїяти ся російскій приграничній сторожи, коли майже що кільканайцять днів появляють ся в ріжних галицких і буковиньских місцевостях дезертири з тої сторожи. Оногди знов задержала краківска полиция 4 російских дезертирів, що втїкли з Рацлавиць. Суть то: Федор Кірієв, Ксеін Зуханов і Іван Ілїн з симбірскої ґубернії та Кіндрат Загарайко з ґубернії харківскої. Они кажуть, що при пограничній сторожи дуже тяжка служба і тому богато вояків втїкає за границю та укриває ся в приграничних місцевостях.

Дрібні вісти. Від нового року мають на державних зелїзницях скасувати звичай дзвоненя при відїздї поїздів. — В місцевости Веселї в Чехії віднайшли „жерело“ нафти, однак скоро опісля сконстатовано, що то в одного крамаря пукла бочка з нафтою, а затамована нафта назбирала ся в однім місци, де еї потім „відкрили.“ — В Будапештї будуть від театральних білєтів платити 4-процентовий податок; то щось в родї оподаткованя люксусів. — В Палермо штрайкують адвокати, бо президент тамошного суду відобрав підчас розправи голос одному ад-

---

Кому курити не варто?

Коли хто курить, то мусить знати, длячого він курить, се-б то він повинен мати при тім на оці якусь цїль (таку цїль має навіть такий курець як о. Пантелїмон). Що природнїйше длятого, сли скажу, що тот, хто пр. не добачає жадної або дуже малу приємність при куреню, повинен перестати курити? Він повинен то учинити хоть би вже длятого, що курене коштує гроші, котрі можна на иньшу лїпшу цїль ужити. А сеї обставини нїяк не треба забувати. Предцїнь курене і для найбіднїйшого робітника, становить в домовім річнім буджетї досить високу квоту, котру чей-же нїхто не схоче просто у болото викинути. І я думаю, що сю так природну льоґіку далеко більше наслїдувало-б, як звичайно дїє ся, коли-б не клало ся так часто ваги на „модність“ і зле зромілий „шик.“

Кінцеві замітки.

На кінци позволь, терпеливий читателю, тебе запитатись: чи ти знакомий з постом? Коли нї, то не вір товпі, котра тобі каже, що то добре і що ти тому щасливий. Я иньшої гадки. Я тобі раджу: заклич собі піст у гості, коли его не знаєш і коли не чуєш ся обовязаним держати церковю постановлені пости. Пожертвуй ему якийсь час. Приміром день. Звикай ся з его неприємностями, не тільки дотично їди, але і дотично иньших тобі милих привичок. Хоть би і куреня. Ти узриш, що дотичні приємности подвоять ся. А потім може й подякуєш менї, хоть я на твою подяку й не рахую.

Тим законодавцям дотично віри, що установили для своїх віруючих пости, нїяк не можна у премудрости відмовити. Нинї всї сьвіґлї лїкарі з ними годять ся без надуми, що піст в економії здоровля одиниць і народів є чинником неаби-яким. От подивись на богатих жидів. А потім порівнай з ними тих безнастанно, без віддиху гуляючих наших панів та панків, що то їм жиди спадкоємцями...

Зрештою не пересаджуй у нічім. І в пості не пересаджуй так, як наш вічно голодний мужик. Бо і то лихо — і не мале.

Та ще раджу тобі щиро, все, всюда і акуратно глядїти за собою, добре розважувати причини свого щастя, своєї недолї, свого здоровля і своєї хороби. Бо сю старанність дешеву не заступить тобі жадна і найлїпша рада, хоть би і найславнїйшого доктора Зоундао.

Прощай, будь здоров, коли согрішив, не поминай лихом!

вокатови. — У Львові перервала поліция оногди представлене в цирку Сідолїого, бо в цілім будинку панував чад. Сідолї хотїв ще дальше „грати“, але поліция не дозволила. — Против звістного кс. Стояловского видав окружний суд в Вадовицях гончий лист; кс. Стояловского хотїли арештувати за зневажене релїґії, однак селяни его увільнили і він поїхав до Італії. — До німецкого парляменту наспіло 74.000 петиций против поединків.

Померли в Чернівцях о. Василь Мандичевский, гр. пр. парох і ексарх в Молодієві, батько директора гр. пр. реальної школи; — в Станїславові Мария з Колянковских Глїбовицка, вдова по гр. кат. пароху в Грабівци, в 77-ім році житя: — в Маковиску, ярославского повіту, Любов Черлюнчакевичева, жена тамошного гр. кат. пароха.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 28-го листопада 1896.

	Львів.				Чернівції.			
Пшениця	від	7.35	до	7.60	від	7.60	до	7.70
Жито	„	6.—	„	6.10	„	5.65	„	5.70
Ячмінь бров.	„	6.—	„	6.75	„	5.75	„	6·25
Ячмінь простий	„	5.25	„	5.75	„	5.—	„	5.25
Овес	„	5.60	„	5.75	„	5.20	„	5.30
Ріпак	„	10.—	„	11.50	„	9.50	„	10.50
Горох	„	5.—	„	9.—	„	6.—	„	7.—
Вика	„	0.—	„	0.—	„	0·—	„	0.—
Льнянка	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Біб	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Бобик	„	4.25	„	4.75	„	0.—	„	0.—
Гречка	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Конюшина черв.	„	45.—	„	50.—	„	40.—	„	43.—
Конюшина біла	„	40.—	„	55.—	„	0.—	„	0·—
Конюш. шведск.	„	30.—	„	50.—	„	0.—	„	0·—
Кукуруза нова	„	5.30	„	5.75	„	5.10	„	5.25

Хміль 35.— 45.— злр. за кільо у Львові оковита за 10.000 лїтрів 12.75—13.25

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди							
	поспішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$		
З Букарешту, Ясь, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$

Відходять	Поїзди							
	поспішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
До Глїбоки, Сучави, Ясь, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.